Вони були однолітки. Одного звали Мішіке, другого — Мішка. Хіба тільки цим і різнилися. Власне кажучи, лише це було в них спільне, адже обоє мали ім'я — Мігаль.

Мішіке жив на другому поверсі. Він дуже пишався своїм татом, що мав довгу чорну бороду і ходив у циліндрі[1]. А Міщин батько одягав синю полотняну сорочку і засукував рукава. Він носив старий капелюх, що був ззаду закочений вгору, а спереду звисав униз, як стріха. Проте Мішка був гордий з свого батька більше, аніж Мішіке з свого, бо вважав, що пан у циліндрі не подужає винести на другий поверх такого лантуха, якого виносить його батько.

Батько Мішіке — міністерський радник, а Міщин батько був вантажником у крамниці.

І саме цим вони найбільше різнились один від одного.

Якось Мішка сидів на сходах на килимі, що залізними прутами був припасований до кам'яних сходин. Хлопчина зручно розклався тут і взявся плести батіг. Батько повідрізував з мішків і дав йому цілу купу шворочок, мотузочків, шматків шпагату. Старий пожалів усе це викинути і приніс додому синові. "На тобі, Мішко,— сказав він.— Сплети собі з цього батіг".

Мішка дуже зрадів подарункові і з великої втіхи зняв такий ґвалт, що хоч з хати тікай. Ціла купа мотузків — це справжнє багатство! Стільки, либонь, і в самого королевича нема. З них можна сплести такого батога, що кращого годі знайти навіть у єпископа.

Отак міркуючи, Мішка розсівся на килимі й заходився плести. Хлопчик був меткий, і робота горіла в його руках.

Поки він працював, по сходах униз-уверх проходили то чепуристі чоловіки, то ошатні жінки. Кожен оминав хлопчину, ніхто не наступив йому на ногу, ніхто не штовхнув у бік. Дуже ввічливі ті елегантні чоловіки та жінки. Усі всміхалися до рум'янощокого хлопчика, що, сидячи навпочіпки, плів собі батога.

Несподівано нагодилася двірничка. На ній була стара, брудна сукня, а в руках тримала ганчірку на змивання підлоги. Тільки-но побачила хлопця, страшенно розгнівалась. Вона вже розкрила рота, щоб закричати, та передумала — мовчки підкралася до малюка і мокрою ганчіркою вдарила його по шиї.

Мішка скочив на ноги.

— Чого тобі тут треба, голодранцю! Негайно забирайся звідси! Дивіться-но, розклався якраз на килимі. Ти, шибенику! Думаєш, пани та паничі будуть тебе обходити...

Розкричалася двірничка неабияк. Проте і вона має звичку розкладатися на сходах. Елегантному панству ще важче обминати її, бо вона не плете батога, а скрізь поналиває з діжки води і брудною щіткою та ганчіркою забризкує всі сходи. Навіть Мішка тоді неохоче проходить повз неї.

— Я покажу тобі, обідранцю! — зіпала жінка.— Нехай тільки ще раз побачу тебе тут! Ось де він наважився батога плести! Цвьохнути б тебе тим батогом по спині!

Жінка враз замовкла, бо надійшли, тримаючись за руки, Мішіке з своїм батьком. Двірничиха відразу полагіднішала. Побачивши Мішіке, всміхнулася до нього і поступилася з дороги.

Мішіке здивовано зиркав на Мішку, що тримав у руках майже готового батога. Хоч батожилна й не було ще, Мішка почав хльоскати своїм батогом.

— Батіг! — сказав Мі

— Так, цілую ручки

вельмишановному паничеві. Цей поганець сів собі тут плести батога.

— І я хочу! — вигукнув Мішіке.

Батько нахилився до нього і спитав:

— Батога треба тобі, синку? Справді?

— Треба.

— Принести його тобі?

— Так.

А двірничка відразу озвалася:

— Я миттю принесу такого чудового батога, що навіть янголи позаздрять, цілую руки вашій величності.

Пан у циліндрі вибрав з гаманця один форинт і передав жінці, щоб купила батіг. Жінка, як ошпарена, побігла до крамниці.

Мішка никав біля мармурової колони. Мішіке згорда дивився на Мішку, ніби мав сказати: "Мій батіг буде кращий за твій!"

Мішка розгадав хлопцеві думки і теж задерикувато глянув на нього.

— Такого батога в тебе не буде. Адже я сам сплів його,— сказав Мішка й вийшов.

Мішіке з батьком піднялися на другий поверх, а Мішка чатував поблизу: кортіло подивитися, якого батога купить двірничка.

Жінка незабаром повернулася — принесла завинений у цигарковий папір батіг. Коли побачила Мішку, загримала на нього:

— Ти ще тут? Стривай-но, зараз я дам тобі оцим шовковим батогом. Такий батіг тобі навіть і не снився. Людині здаватиметься щастям навіть те, якщо оперіщать її таким батогом.

Відтак жінка крадькома розгорнула папір і вийняла покупку. Батіг був сплетений з червоних і зелених ремінців, батожилно — оздоблене барвистими клаптиками. Справжня тобі розкіш! Не батіг, а диво!

Мішка захоплено поглядав на куплену штуку. Коли б хоч подержати в руках такого батога!

Двірничка заходилась загортати батіг. Та вона не вміла зробити цього до пуття й відірвала половину паперу.

— На, бери! — сказала жінка. — Даю тобі, але щоб не смітив тут.

Мішка взяв і злегка погладив тоненький і м'якенький папір. Він приклав його до обличчя і подумав: яке щастя, що бодай папір од батога дістався йому.

Двірничиха піднялася сходами нагору й віддала батіг.

Мішіке зрадів покупці.

— Нічого й казати, мій батіг кращий від Міщиного.

Звичайно, всі твердили, що кращий. І хлопчина весело грався з батогом. Та раптом він виглянув у вікно і побачив, що Мішка вже змайстрував батожилно, бігає по вулиці та хльоскає батогом.

Мішіке насупився, бо пригадалися йому Місцині слова: "Ніколи не буде в тебе такого батога. Бо я сплів його сам. Тато дав мені мотузочки!"

Хлопчикові забаглося Міщиного батога, і він поклав собі, що дістане його.

Засумував і Мішка. З думки не йшла пишно оздоблена покупка. І він теж вирішив дістати такого батога.

Якщо нема нагоди, то можна її створити. Мішіке почав скаржитись, що йому болить голова. Він знав, що за такої оказії його виряджають з вихователем гуляти. І тепер так сталося. Вони пішли. Мішка нишком подався вслід за ними. У кожного в руках був свій батіг.

Хлопці проходжувались парком, що розкинувся серед майдану. Прогулювалися й зиркали один на одного. Міщіке сушив собі голову, як би взяти від Мішки батога. Дуже він задумався і забув про свій купований батіг, аж той висковзнув з-під пахви і впав на землю.

Мішці заблищали очі. Він підстрибнув і побіг.

Та тікаючи, він теж загубив свого батога. Щоправда, Мішка не шкодував за ним, навіть і не помітив, де саме впустив його, і біг далі. Він оббіг навколо клумби і, побачивши розцяцькований батіг, схопив його й заховав під пальто.

Мішіке також обережно підняв з землі Міщиного батога й запхав під одяг.

Відтоді хлопці оминали один одного.

Не втіху принесли батоги своїм новим господарям, а тривогу й страх. Ніхто з них не наважувався взяти в руки батога: боронь боже, ще хтось побачить. Хлопців шкребло каяття.

Тепер мали однакові не тільки імена, але й совість.

Он воно як! Мішка не був кращий за Мішіке, а Мішіке — за Мішку. Хоча в одного батько був вантажник, а в другого — міністерський радник.

Відколи хлопці провинилися, кожен ховається від людських очей.

Іншим разом я розповім вам про те, як хлоп-. ці спокутували свою провину.

[1] Циліндр — високий твердий чоловічий капелюх циліндричної форми.